

9. Шевченко К. О. Рівень розвитку компонентів фасилітативної компетентності педагогів сільських та міських шкіл./ *Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка. Випуск 3'2015.* С. 92–103] URL: http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:Oljy6Na_Ez8J:journal-phipsyped.kpi.ua/article/view/59863/64601&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua

О.О. Наливайко
nalyvaiko@karazin.ua

Н.А. Наливайко
na.nalyvaiko@knu.edu.ua

ОСОБИСТІТЬ У ЦИФРОВУ ДОБУ. ОСВІТНІЙ ВИМІР

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Питання існування людини у цифровому середовищі займає думки вчених вже більше ніж півсторіччя і що важливо інтерес до цього явища не спадає, а стає ще більш обґрунтованим та цілеспрямованим. Проте важливо пам'ятати, що найбільшим здобутком «цифрової доби», у якій ми зараз живимо є доступність інформації у всіх її проявах: візуальному, аудіальному та епістолярному і те, як ми розпоряджаємося цим ресурсом залежить подальше існування людства. Розумне розпорядження інформацією, її збір, опрацювання та генерація нового є невід'ємною складовою людського творіння у всі часи [2]. Тому питання гармонійного поєднання інформаційно-цифрових технологій та особистісного розвитку є дуже важливою проблемою, яка потребує осмислення та дієвих шляхів вирішення.

Останні десятиріччя проходять під знаком інтеграції інформаційно-цифрових технологій у процеси навчання та освіти в усьому світі. На перший погляд сучасні здобувачі вже не знають іншого світу, ніж той, у якому цифровий простір має найширше представлення у житті людини. Сюди можна віднести соціальні мережі, віртуальну та доповнену реальність і взагалі цифровізацію більшості суспільно значущих явищ від цифрової (дистанційної) освіти до замовлення будь-яких речей через відповідний мобільний додаток. І у цьому вирі інформаційно-цифрових технологій молодій людині потрібно вибудовувати власну траєкторію взаємодії у системі особистість – технологія [3]. Але ми повинні задати собі питання: чи є доступні та сучасні моделі гармонійного поєднання цієї системи особливо у освітньому вимірі? Сучасний здобувач освіти проводить дуже багато часу в цифровому середовищі, стикаючись із великою кількістю нової інформації та можливостей засвоєння цієї інформації. У більшості випадків це призводить до «заспамлення» (від англ. спам) розумової діяльності здобувача. І у навчанні ми отримуємо таку картину, де здобувач (у більшості випадків молода людина) не має прийнятних орієнтирів роботи з такими масивами інформації, що зменшує продуктивність навчання та зацікавленість в отриманні, тобто засвоєнні, знань навіть на рівні запам'ятовування. Від цього і «кліповість» взаємодії з новими джерелами інформації. Здобувач відчуває втомленість та розфокусованість у роботі з інформаційно-цифровими джерелами інформації. У здобувача виробляється стійке враження, що інформацію не потрібно запам'ятовувати та опрацьовувати, адже завжди можна ввімкнути гаджет та знайти потрібну інформацію, а це, на наш погляд, на сучасному етапі

розвитку цифрових технологій та взаємодії людини з ними не є ефективною моделлю підготовки фахівця.

Тому по-справжньому важливим зараз стає питання виховання культури роботи з інформацією для підрастаючого покоління, а це неможливо без розвитку навичок самоосвіти та самодисципліни. Підкреслимо ще раз, що сучасне покоління має найбільший рівень доступу до інформації за всю історію людства у своїй масовості, це явище виступає одним з найважливіших на теперішньому етапі розвитку людства, тому дуже важливо приділити увагу дієвим засобам формування культури сприйняття та фільтрації інформації, отриманої у цифровому середовищі [1]. Перевантаження інформацією може стати каталізатором суттєвих змін у суспільних відносинах по всьому світі й особливо у галузі надання освіти через невідповідність здобувачів до таких випробувань та культивування підходу, де у один клік можна знайти будь-яку інформацію.

Інститут освіти як і абсолютна більшість інших суспільних інститутів має дуже низьку динаміку до змін, а у наш час, коли інформація розповсюджується за секунди, такий варіант отримання знань стає все менш привабливим для сучасних молодих людей. Тобто, ми бачимо процеси деактуалізації, щонайменше вищої освіти у розвинутих країнах світу. Навіщо витратити роки життя, нормований час та великі гроші, коли можна долучитися до альтернативних джерел та механізмів отримання знань, не відходячи від власних гаджетів? Але у цій новій парадигмі, становлення якої ми зараз бачимо є і ряд недоліків, про які не потрібно забувати. У контексті того, про що ми говорили раніше для переходу освіти у онлайн та цифровий формат потрібні відповідні умови: нормативно-правове забезпечення такої діяльності, ведення щонайменше загальнодержавної (а ще краще це робити через міждержавні об'єднання та загальнопланетарні організації, через нерівномірний розвиток суспільств у світі) політики розвитку цифрової культури громадян, помноженої на розвиток навичок самостійної роботи з інформацією у цифровому середовищі, і щонайважливіше – підготовка відповідних кадрів та їх забезпечення необхідними засобами підтримки навчального процесу (перелік засобів дуже відрізняється у залежності від галузі знань). Виконання цих умов наразі вбачається маловірогідним, проте у майбутньому при збалансованій політиці та відповідній роботі з громадянами особливо у ранньому віці допоможе побудувати таку систему взаємодії людина-цифрове середовище, що зможе подолати труднощі, які зараз виникають на цьому шляху. А подолання цих труднощів на наш погляд стане змістовним підґрунтям для підготовки фахівців, здатних до подолання сучасних викликів.

Література

1. Henriksen, D., Mishra, P., & Fisser, P. (2016). Infusing creativity and technology in 21st century education: A systemic view for change. *Journal of Educational Technology & Society*, 19(3), 27-37.
2. Hoffmann, J., Ivcevic, Z., & Brackett, M. (2016). Creativity in the age of technology: Measuring the digital creativity of millennials. *Creativity Research Journal*, 28(2), 149-153. <https://doi.org/10.1080/10400419.2016.1162515>
3. Nalyvaiko O., & Ronzhes O. Creativity in digital environment. possibilities of application in the educational space. *Electronic Scientific Professional Journal "OPEN*

А.А.Дьякова

diakovadiak@gmail.com

**ЩОДО ОСОБЛИВОСТЕЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АСИСТЕНТА
ВЧИТЕЛЯ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Науковий керівник: Ніколенко Л.М.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Інклюзивна освіта інтенсивно входить у практику сучасної школи, вирішуючи багато складних питань та нових завдань. Зарубіжна практика інклюзивної освіти має багатий досвід і законодавче закріплення, тоді як український досвід тільки починає формуватися.

Відповідно до ідеальних канонів, інклюзивне освітнє середовище – середовище розвитку загальної освіти, яке передбачає доступність до освіти для будь-якої дитини, у тому числі забезпечує доступ до освіти і для дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Інклюзія охоплює глибокі соціальні аспекти життя школи. Насамперед має бути створено моральне, матеріальне, педагогічне середовище, адаптоване до освітніх потреб будь-якої дитини. Процес залучення до цього середовища можливо забезпечити лише за тісної співпраці з батьками, тобто у згуртованій командній взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Змінна освітня парадигма, зростаюча прогресивність освітнього простору, його відкритість, необхідність реалізовувати різноманітні моделі та технології освіти досить суттєво трансформують уявлення про те, які професійно-особистісні характеристики сучасного педагога слід вважати справді значущими в умовах інклюзивної освіти.

Таким чином, особливо важливою стає проблема формування професійної готовності майбутніх педагогів спеціальної освіти до інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Первинним та найважливішим етапом підготовки є етап психологічних та ціннісних змін майбутніх фахівців та оволодіння ними необхідними професійними компетентностями. Педагоги загальної освіти потребують спеціалізованої комплексної допомоги з боку фахівців галузі спеціальної педагогіки, що забезпечить розуміння та реалізацію підходів до індивідуалізації навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Базовою педагогічною навичкою, що впливає на ефективність діяльності асистента вчителя, який займається включенням дитини з особливостями розвитку в процес освіти, стає фахова компетентність.

Фахівець часто вагається в оцінюванні індивідуальних здобутків дитини. У ситуації дітей із сенсорними порушеннями з'являється ще й комунікативний бар'єр – бар'єр «нерозуміння». Найбільш проблемна група – діти із порушеннями інтелекту. Такій категорії дітей важко дається засвоєння навчальної програми масової школи, для них найчастіше необхідна спеціальна побудова індивідуального освітнього маршруту та використання іншої програми навчання,